

Чаму б не пачаць з сябе?

Андрусь ТАКІНДАНГ нарадзіўся ў Мінску, скончыў Рэспубліканскую гімназію-каледж імя І. Ахрэмчыка, Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў па спецыяльнасці "традыцыйная беларуская культура і сучаснае мастацтва, мастак-рэстаўратар". З'яўляецца заснавальнікам гурта "Рэха". Цяпер працуе мастаком-рэстаўратарам у Беларускім дзяржаўным музеі народнай архітэктуры і побыту. Пра яго асобу як музыкі і мастака "LiM" ужо расказваў сваім чытачам. Гэтым разам — размова пра родную мову і пра новы творчы праект Андруса Такінданга.

— Андрусь, у вас выдатная беларуская мова. Скажыце, і ў паўсядзённым жыцці на якой мове вы размаўляеце або гэта залежыць ад абставін?

— Так, у паўсядзённым жыцці я размаўляю па-беларуску. Пра адзінай умове, безумоўна, калі мяне разумеюць. Бо сярод маіх знаёмых ёсць людзі з Расіі, Афрыкі, Францыі... Тады ўжо прыходзіцца адыходзіць ад беларускай і шукаць агульнаразумелую мову.

— У эфіры праграмы "Наша раница" на канале АНТ вы разам з Аленай Анісім кожны чацвер вязцеце рубрыку, у якой распавядаеце пра адмысловыя беларускія словы, тлумачыце іх паходжанне,

правільны ўжытак. Калі не сакрэт, чаму выбар быць вядучымі прыйшоўся на вас?

— Існуе такая тэлевізійная "Студыя-42". Менавіта яе прадстаўнікі прапанавалі каналу АНТ зрабіць перадачу пра беларускую мову. Наколькі я ведаю, на тэлеканале АНТ яна гучыць не часта. Вось такім чынам і з'явілася беларускамоўная рубрыка ў праграме "Наша раница". А мне потым патэлефанавалі з гэтай студыі, прапанавалі стаць вядучым, і я даў згоду.

— А як ідзе адбор слоў, якія вы тлумачыце?

— У "Студыі-42" ёсць свая рэдакцыя, дзе і падбіраюцца словы для перадачы. Крытэрыі такія — гэта мусіць быць цікава

гледчам. Неабавязкова выбіраць нейкія рэдкія словы. Яны могуць быць і з паўсядзённага ўжытку, але, прыкладам, маюць незвычайную, цікавую гісторыю, адметнае паходжанне.

— На вашу думку, што трэба зрабіць, каб пашырыць ужыванне беларускай мовы ў грамадстве?

— Мяркую, калі будзе з'яўляцца больш такіх праграм адбудзеца і большая папулярнасць мовы. Увогуле, калі людзі адчуюць і разумеюць, што беларуская мова простая ў зносінах, што яна мілагучная і натуральная. У прынцыпе, нельга рабіць з мовы "святую карову", заганыць яе толькі ў межы мас-

тацтва, сферу культуры. Мова мусіць існаваць на побытавым узроўні, бо з яе дапамогай мы перадаём свае думкі. І калі людзі адчуюць, што ім зручна гэта рабіць на роднай мове, то будуць з задавальненнем ёю карыстацца. Зразумела, шмат чаго залежыць ад дзеячай культуры, сістэмы адукацыі, музыкаў, мастакоў, пісьменнікаў. А ў першую чаргу — ад ініцыятывы самога чалавека. Трэба проста самім пачаць размаўляць на матчынай мове.

— Якое месца ў шэрагу дзяржаўных свят нашай краіны вы адводзіце Дню беларускага пісьменства?

— Гэтае свята ў шэрагу іншых займае асаблівае месца, бо яно мае на мэце прапаганду духоўных здабыткаў народа, найперш мовы і айчынай літаратуры. І, безумоўна, такія свята павінны існаваць. Калі яны праводзяцца на адпаведным, прафесійным узроўні, то, адназначна, не могуць не зацікавіць людзей у выкарыстанні беларускай мовы. З дапамогай такіх святаў родная мова становіцца больш папулярнай, пашыраецца яе ўжытак. І ў першую чаргу, у моладзевым асяродку.

— На ваш погляд, ці ўплывае свята на выхаванне павягі і любові ў нашых грамадзян да беларускага слова, роднай літаратуры?

— Вельмі важна, каб бы мовіць, не перастарацца, каб не было ніякага гвалту, прымусу. Часам здараецца і такое, што школьная праграма можа адбіць у маладога чалавека цікавасць да рускай або беларускай літаратуры. Галоўнае, каб да гэтага свята, як і да некаторых іншых, далучалася паболей людзей, якія па-сапраўднаму, шчыра жывуць мовай, нацыянальнай культурай... Прыемна, што на Дні беларускага пісьменства днападарыць яе вялікасьць кніга.

— Сёлетні год — Год роднай зямлі. Ёсць прапановы ад грамадскіх арганізацый наступны год абвясціць Годам роднай мовы. Асабіста вы падтрымалі б гэту ініцыятыву?

— Думаю, у гэтай прапанове нічога дрэннага няма. Але што значыць Год роднай мовы? У прынцыпе, для мяне асабіста кожны год — гэта Год роднай мовы. І не трэба нашу мову рабіць толькі мовай класікаў — Янкі Купалы, Якуба Коласа... Яна павінна гучаць паўсюль: у побыце, на радыё, тэлебачанні, у грамадскім транспарце, крамах... Асабіста я не супраць гэтай прапановы: год Ласка, рабіце наступны год Годам роднай мовы. Галоўнае — не насіцца з ёй як з пісанай торбай і не спяваць дыфірамбы. Мова — гэта сродак нашых зносін, з дапамогай якой мы разумеем адно аднаго. Давайце проста размаўляць на ёй.

Віктар ЗАЯЦ
Фота аўтара